

ΟΝΑΡ ΚΑΙ ΣΤΟΡΓΗ.

Α'.

Ἡ νύξ χέει σκότη, ἡ φύσις σιγᾷ· ὑπὸ τὰ βραχὺ τῶν ἀνέμων πνεύματα ἢ παρὰ τὴν θυρίδα ἰτέα μυστικῶς ὑποστένει. Ἐν τῷ χθαμαλῷ νυκτίῳ θαλάμῳ τὸ τρυφερόν βρέφος ὑπνῶττει εἰς τὴν κοιτίδα αὐτοῦ, ἧς τὰ λευκὰ καὶ εὐπτυχα ὀθόνια χαριέντως τὴν μορφήν του κυκλοῦσι. Τοῦ λύχνου ἡ ὥρᾳ ἀκτὺς τὴν μειδιῶσαν μορφήν αὐτοῦ θωπεύουσα, διαχέει ἐπ' αὐτῆς μυστηριώδη αἴγλην· ὡς τῆς θεσπεσίας μορφῆς! ὁμοιάζει πρὸς καλλιόμον ἄγγελον ἐπὶ χιονώδους νεφέλης καθεύδοντα, ὅστις μειδιᾷ ὀνειρώττων τὰ ἰδεολαμπῆ κάλλη τῆς Ἀθανασίας αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τίς μορφή ἐπ' αὐτοῦ κλίνει μειδιῶσα ἐπίσης, ἡδεῖα, λυσικόμος; εἶναι ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς τρυφερᾶς αὐτοῦ ὑπάρξεως; οὐχί, εἶναι ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Ἐκεῖνος, ἀγρυπνῶν αὐτὴν ἰδὼν παρὰ τὸ βρέφος, οὐ τὴν προστασίαν τῷ ἀνέθηκεν ὁ Θεός, ἥσυχος περὶ τῆς τύχης αὐτοῦ, ἀπῆλθεν ἀφοψητὶ ἵνα ἐπὶ τὸ ἀχρύον στρώμα τέκνον ὀρφανὸν ἐπαπλώσῃ τὴν ἀργυρᾶν αὐτοῦ πτέρυγα.

Εἶναι ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Εὐπροσύνως μειδιᾷ ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ κοιμωμένου ἀγγέλου καὶ τὸ ὄμμα αὐτῆς ἀπαστράπτει ἐκ σπινθέρων χαρᾶς. Ὁνειροπολεῖ τὸν νῦν αὐτῆς μέγαν, ὠραῖον καὶ ἑνδοξον. Οὐχί! ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν εἶναι, δὲν δύναται νὰ ᾔῃαι κοινὸς θνητός· διὰ τί τότε θὰ εἶχε μορφήν ἀγγέλου; δύναται ποτε ἡ ὄψις αὐτῇ νὰ τραχυθῇ καὶ ρυτιδωθῇ; οὐχί, οὐχί! θὰ διαμείνῃ ἑσαεὶ ἁγνὴ καὶ νεφελώδης, θεσπεσία καὶ ἰδεόμορφος! Ἐπὶ τοῦ κρινώδους βρεφικοῦ ἐκείνου μετώπου, τῆς ἐνθουσιώσεως ψυχῆς αὐτῆς τὸ ὄμμα διαβλέπει χρυσὴν μεγαλοφυΐας σφραγίδα· ὀνειροπολεῖ αὐτὸν νεανίαν εὐσωμον, ὅστις κυματῶσαν ἔχων τὴν κόμην καὶ τὸ βλέμμα ἀέτειον, διὰ χειρὸς τρεμούσης ἐκ συγκινήσεως κρατεῖ τὰς χρυσᾶς τῆς Καλλιόπης δέλτους καὶ ὑπερηφάνως κλίνει τὸ εὐρὺ μέτωπον, ὅπως ἐπ' αὐτοῦ δεχθῇ τὴν ἀμάραντον δάφνην, δι' ἧς περικοσμοῦσιν αὐτὸν τὰ θορυβώδως ἀνευφημοῦντα πλήθη· εἶτα, περιπαθῶς ἀτενίζων τοὺς οὐρανοὺς, κρούει χρυσὴν κιθάραν, καὶ εἰς τὴν θεῖαν ἁρμονίαν τῆς ὥδης αὐτοῦ τὰ προσελκυσμένα σμήνη τῶν καλλικελεύδων πτηνῶν, ἡττηθέντα, ἀθουρώως καὶ μετὰ δέους περὶ τὴν ἐμπεπνευσμένην αὐτοῦ κεφαλὴν περιίπτανται, ἐν ᾧ τὰ πλήθη, σιγῇ καὶ συγκεκλιμένα, ἐν θαυμασμῷ πρὸς αὐτὸν ἀτενίζουσιν.

Εἶτα . . . ἡ σκηνὴ ἀλλάσσει ἐν τῇ πυρετώδει φαντασίᾳ τῆς νέας μητρός. Ὁ υἱὸς αὐτῆς, ἀνὴρ σοδαρὸς καὶ λαμπρὸς, κοσμεῖ διὰ τῆς περιβλέπτου παρουσίας αὐτοῦ θάλαμον μεγάρου πολυτελῆ, ὃν καταστράπτουσιν ὁ χρυσὸς καὶ οἱ ἑδάμντες· ὁ χρυσοῦς τῆς δόξης ἀετὸς ἐφαπτοῖ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν του τὰς εὐρείας πτέρυγας καὶ πληθὺς θεραπόντων σιγηλῶν ταπεινῶς πρὸ αὐτοῦ διέρχεται . . . Εἶτα, τὸ ὄναρ διχάζεται καὶ

ἡ νεαρὰ μήτηρ προσβλέπει τὸν υἱὸν αὐτῆς ὡς εἶναι, λευκόμορφον ὑπνῶττοντα ἄγγελον, βρέφος εὐθρυπτον καὶ οὐδὲν πλέον . . . ἀλλὰ θὰ γείνη, ναί, θὰ γείνη ποτὲ μέγας! ἰδοὺ, δὲν ἀπατᾶται, διακρίνει ἄπαξ ἐπὶ τὴν σφραγίδα τοῦ μεγαλείου ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ· καὶ ἡ πλήρης ὑπερηφάνιας στοργὴ κατακλύζει τὴν καρδίαν αὐτῆς. Ὡ, εἰάν ἡπατᾶτο, — ὅπερ ἀδύνατον — εἰάν ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν ἐγένετο μέγας, εἰάν δὲν ἐστέφετο δάφνας, εἰάν δὲν ἔφερε χρυσὴν κιθάραν, εἰάν τέλος δὲν ἔτεινε μεγαλοπρεπῶς τὴν χεῖρα πρὸς ἀσπασμόν εἰς κεκηνότας θεράποντας, ὦ! τότε, τείνοντα τὸ βλέμμα οὐχὶ πρὸς τοὺς αἰθέρας ἀλλὰ πρὸς τὴν γῆν, ἐνδυόμενον οὐχὶ πορφύραν ἀλλὰ τὸ σῆνθος ζοφερόν ἀνδρικὸν ἐνδυμα, κύπτοντα ὑπὸ τὰς πεζάς τοῦ πρακτικοῦ βίου φροντίδας, ἀναμιγνύμενον, ἄνευ διακριτικοῦ τινὸς σημείου μετὰ τοῦ κοινῷ πλήθους, — ἡ νεαρὰ μήτηρ διερωτᾷ τὴν καρδίαν αὐτῆς; — θὰ ἡγάπα αὐτόν; καὶ οἱ ἄτακτοι καὶ ἐξημμένοι παλμοὶ τῆς ἀπαντῶσιν· οὐχί! . . .

— Ἀλλὰ θὰ γείνη μέγας! τῇ ἐπιλέγει ἡ φαντασία, ἣν τοῦ πόθου τὸ πῦρ φλέγει, καὶ ἡ ἰλαρότης ἐπανερχεται ἐπὶ τοῦ στιγμιαίως πρὸ τῆς πεζῆς εἰκόνης ρυτιδωθέντος μετώπου αὐτῆς.

Β'.

Τὸ βρέφος ἠνδρώθη. Ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἀργυροθρίξ πρεσβυτίς, ἀτενίζει πρὸς αὐτόν καὶ πάλιν μετ' ἀσπράττοντος βλέμματος· ἀλλ' ἡ ἡδὴ τὸ βλέμμα αὐτῆς καταυγάζουσα λάμψις δὲν εἶναι πλὴν πυρετώδους φαντασίας καὶ ἐνθουσιασμοῦ νεογενοῦς· εἶναι ἀκτὺς ἀναλλοιώτου, ἡρέμου καὶ βαθείας στοργῆς. Φεῦ! ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν φέρει δάφνην καὶ κιθάραν, πορφύραν καὶ ἑδάμντας· ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἀντὶ τῆς λαμπρᾶς σφραγίδος τῆς μεγαλοφυΐας, ἐπιγράφεται ἡ βαθεῖα ρυτίς τῆς συνήθους καὶ πολυτίμου ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ συνέσεως. Τί ἐγένετο ἡ ἀγγελικὴ, ἡ ὅπως ἰδεώδης μορφή, ἡ ὑπεράνθρωπος καλλονὴ ἐκείνη, ἥτις προῦμνησεν εἰς τὴν μητέρα τὸ μέλλον αἰγλήεν καὶ ὅπως ὑπέροχον; Ἀντὶ τῆς τότε καταλαμπύσεως αὐτῇ αἰθερίου αἰγλῆς, ἥδη λεπτὸν μόνον μειδίημα λογιζομένης ἀγαθότητος καὶ ψυχρᾶς τοῦ κόσμου πείρας ἀπανθεῖ. Δὲν ἐγένετο μέγας· ἡ εὐφάνταστος νεαρὰ μήτηρ, τὸ ὠραῖον τῆς δόξης ὄναρ, ὅπερ ἐγόητευσεν τὴν ζωηρὰν ψυχὴν τῆς ἀλλ' οὐδέποτε τὴν τύχην αὐτῆς ἐβώπευσε, ἐπεκαλέσατο στοργικῶς διὰ τὸ τέκνον αὐτῆς· ἡ φαντασία τῆς ἰνδαλματοποίησεν αὐτὸ ἐνθουσιωδῶς, ἡ δὲ στοργὴ υἱοθετήσασα, ἀρρήκτως μετὰ τοῦ μέλλοντος τοῦ υἱοῦ αὐτῆς συνηδέλφωσε· ἀλλ' ἦτο ὄναρ, καὶ ὡς πάντα τὰ χρυσολαμπῆ τοῦ πόθου ὄνειρα, ἐσβέσθη εἰς τὰ κύματα τοῦ χρόνου σιγηλῶς καὶ ἀενάως προρρέοντα.

Οὐχί, ὁ υἱὸς αὐτῆς δὲν ἐγένετο μέγας· ἀλλ' ἐν τούτοις . . . ἀγαπᾷ αὐτόν! ἀγαπᾷ αὐτόν οἷος εἶναι, φιλεῖ ἐν αὐτῷ μεθ' ὅσης θέμης θὰ ἐφιλεῖ τὸ περιφανῆ τίτλον τοῦ μεγάλου ἀνδρός, τὸν μέτριον ἀλλ' εὐλογητόν τίτλον τοῦ ἐντίμου πολίτου καὶ τοῦ ταπεινοῦ

χριστιανοῦ. Ἄλλ' ἔτι αἰσθάνεται ὅτι καὶ ἀπεχθὴς ἐγκληματίας, καὶ φονεὺς ἂν ὁ υἱὸς αὐτῆς ἦτο, αἱματηράν κηλίδα θείας καὶ ἀνθρωπίνης ἀρχῆς φέρων ἐπὶ τὸ μέτωπον, καὶ ἂν ἔτι ἐν στιγμῇ θεοστυγοῦς λύσσης, μετ' ἀγρίας μορφῆς, μεθ' αἱμοπύρων ὀμμάτων κατ' αὐτῆς ταύτης ὕψου ἀπειλητικῶς τὸ φάσγανον, ἔαν τέλος ἀπλήστως ἐπήγνυνεν αὐτὸ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐκείνῃ, ἐξ ἧς τὴν ἱμᾶδα τῆς ζωῆς ἤντηλσε, καθ' ἣν στιγμὴν ὥχρα καὶ αἱμοσταγῆς ὑπὸ τὸ ἀπεριγράπτως φρικτὸς τοῦτο πλῆγμα θὰ ἔπιπτε, θὰ ἡγάπα αὐτὸν δίδέτι! . . .

Ἐρωτήσατε, πότε δὲν πᾶλλεται τὸ αἰεττοῦ κῶμα, πότε ὁ ζεῖδωρος Φοῖβος δὲν θάλλει καὶ πότε ἡ μήτηρ δὲν ἀγαπᾷ;

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΣΤΟΥ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΦΡΑΣΕΩΣ «ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ ΕΠΕΧΩΝ».*

Ἡ κυρία ἔννοια τῆς λέξεως «Πρόεδρος» ὅτι πολὺ διεστράφη ἐν τῇ σημερινῇ ἐκκλησιαστικῇ χρήσει πρόδηλον παντὶ εἰδοτῇ τὰ πράγματα.

Πᾶς ἐπίσκοπος τυγχάνει ὢν φυσικὸς πρόεδρος τῆς ιδίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ὡς δῖλον ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. «Ὁ ἐπίσκοπος προκαθεζέσθω ὑμῶν (τῶν λαϊκῶν) ὡς Θεοῦ ἀξία τιτιμυμένους, ἢ κρατεῖ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀρχεῖ», ἀποφαίνονται αἱ Ἀποστολικαὶ Διαταγαὶ (Βιβλ. Β', 28). «Ἀλλὰ γὰρ ὧδε καὶ τὸν νέον ἐπιτελέσας, θρόνους τε τοῖς ἀνωτάτω εἰς τὴν προτέραν τιμὴν, καὶ προσέτι βάρους ἐν τάξει τοῖς καθόλου κατὰ τὸ πρέπον κοιμῆδας», λέγει καὶ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ἐν τῇ περὶ οἰκοδομῆς ἐκκλησιῶν πανηγυρικῇ (Ἐκκλ. ἱστορία XVI. 44).

Ὁ δὲ Θεολόγος Γρηγόριος παριστᾷ τὴν τοῦ ἐπισκόπου προεδρείαν ὧδε λέγων ἐν ποιήματι:

Ἐξῆσθαι δοκέσθων ὑπέρβρονος, οὐχ ὑπέροφρος.
Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ὄνας τῶν ἀγνωρίην.
Οἱ δὲ μοι ἀμπετέρωθεν ὑφιδρίωτο γειαιοί.
Πόμηνς ἡγεμόνες ἔκκριτοι ἡλικία.
Οἱ δ' ἄρ' ὑποδραστήρες ἐν ὕμασι παμπαρόωσιν.
Ἔστασαν ἀγγελικῆς εἰκόνες ἀγλαΐης.

Κατὰ ταύτην τῆς λέξεως τὴν ἔννοιαν καὶ ὁ ἱερός ἀσματογράφος προσαγορεύει ἐν τῇ δοξαστικῇ τοῦ εὐσεβίου τὸν ἐν ἀγίοις ἱεράρχαις Νικόλαον πρόεδρον Μυρέων ὥσπερ καὶ πράγματι ἦν ἅτε ἐπίσκοπος Μυρέων ὑπάργξας.

Πῶς δ' ἐκ τῆς κυρίας ταύτης ἔννοιας μετέπεδεν ἡ προσηγορία αὕτη εἰς τὴν σημερινὴν καὶ πάντῃ ἄτοπον καταχρηστικὴν ἔννοιαν εὐνόητον παντὶ, ὅταν

ἀναλογισθῇ ὅτι ὁ ἱερός θεσμός τοῦ ἐπισκόπου συντελεῖται διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱεροσύνης ἐν τῇ χειροτονίᾳ, καθ' ἣν ὠρισμένως, ὁ χειροτονοῦμενος ἐπίσκοπος συνδέεται ἀδιαιρέτως ὑπὸ τῆς θείας χάριτος μετὰ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐκκλησιαστικῆς πατριαρχίας, ὥστε ἐπικηρυττομένης, καὶ γίνεται ἐν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν θεόθεν κέκληται νὰ ποιᾶν, ὡς ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ διὰ τοῦ γάμου, καὶ κεφαλὴ αὐτῆς ἀναπόσπαστος διὰ βίου, παρεκτός δηλονότι κανονικῶν λόγων τελείως ἀσκοπτόντων αὐτὸν πρὸς διάσωσιν τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ σώματος. Ἐντεῦθεν φυσικῶς τῇ λόγῳ ἢ μετὰθεσίς ἐπισκόπου ἀπὸ Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν ἦν πάντῃ ἀγνωστος τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἡκιστα ἐπιτρέπεται ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων. Ὅθεν οἱ τῆς ἀκριβείας τῶν πραγμάτων κριταὶ θεότατοι πατέρες ἐξ ἀνάγκης τῶν καιρικῶν περιστάσεων μετὰ τὸν IB'. αἰῶνα, σχολάζουσιν παροικίας τὴν ἐπισκοπὴν, εἰτ' οὖν σχολάζοντα θρόνον, κατ' ἐπίδοσιν ἐτέρῳ ἐπισκόπῳ διδόντες, ἢ καὶ σχολάζοντι ἐκ καιρικῶν περιστάσεων, παρεχώρουν τοῖς τοιοῦτοις μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ προεδρεῖν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι καὶ ἐκτελεῖν ἐν γένει τὰ ἐπισκοπικὰ καθήκοντα ἐν τῇ σχολάζουσῃ καὶ κατ' ἐπίδοσιν δοθείσῃ παροικίᾳ, δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως. Διὸ καὶ ἔφερον τὸν κανονικὸν τίτλον τῆς πρώτης ὡς κυρίας μητροπόλεως ἢ ἐπισκοπῆς, μεθ' ἧς ἀρχικῶς ἕκαστος συνεδέθη διὰ τῆς χειροτονίας, καὶ ἐπελέγοντο ἀπλῶς πρόεδροι τῆς κατ' ἐπίδοσιν διδομένης. Τῆς ἀκριβείας ταύτης παραθεσίσης παντελῶς ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις, διήκην πλημύρας προέκυψαν αἱ μεταθέσεις καὶ προεδρικὸς πολλὰκις γινόμεναι, ὅταν ὁ μετατιθέμενος ἐπιδιώκῃ κρεῖττοντα θρόνον καὶ ἀνώτερον, ἢ ἀπὸ κρεῖττοντος καὶ ἀνωτέρου ἐξ ἀνάγκης μετατίθεται εἰς κατώτερον.

Ἀλλὰ περὶ τούτου βλέπε πλείονα ἐν πραγματείᾳ περὶ τοῦ ἀμεταθέτου τῶν ἐπισκόπων, δημοσιευθείσῃ τῇ 14 Μαρτίου 1888 διὰ τῆς ἐφημερίδος «Κωνσταντινουπόλεως» § 9. ἐξ. ἐνθα (§ 7 καὶ 8) καὶ περὶ τοῦ τί ἐστὶ σχολάζουσα ἐκκλησία καὶ τί σχολάζων ἐπίσκοπος.

Σημειωτέον ὅτι καὶ τὴν σήμερον ὁ ἐν ξένῃ παροικίᾳ καὶ ἀδείᾳ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἐπισκόπου ἱεουργῶν ἐπίσκοπος δὲν δύναται νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἐν τῷ συνθρόνῳ διὸ καὶ αἱ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐκδόσεις ἀδείας ἐπιτελέσεως τῆς θείας λειτουργίας πρὸς τοὺς παρρησιόχους ἡμιτοπολίτας καὶ ἐπισκόπους ὥστε ἀναφέρουσι τὸν τύπον. «Δίχα τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως».

Ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. «Καὶ τὸν τόπον ἐπέχω» ῥητέον ἐν προσθήκῃ μοῖρα εἰς τὰ ἐτέροις εἰρημένα, ὅτι ἱκανῶς σαφηνίζουσιν αὐτὴν τὰ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς Ζ' οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπαντᾶντα τὰδε: «Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τόπον ἐπέχω τοῦ ἐπισκόπου Σμύρνης». (Πράξ. Α' καὶ Β'). «Ἀντώνιος μοναχὸς τοποτηρητῆς Σμύρνης». (Πράξ. Δ' καὶ Ζ').

*Ἐν Σμύρῃ, 14 Ἰουνίου 1893.

* Ἡ γνώμη αὕτη τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βασιλείου ἀποσταλέσα πρὸς τὴν Μεσαιωνολογικὴν Ἑταιρείαν ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ΣΜ' συνεδρίᾳ αὐτῆς· ἀλλ' αἱ ἐπ' αὐτῆς συζητήσεις, ὡς καὶ ἐπὶ ὁμοίων γνωμοδοτήσεων ἀνεβλήθησαν.